

Fundament Iránytű

Nieuwsbrief van stichting Fundament

februari 2014

Studie, onderzoek, resultaat

In Kampen studeren twee studenten uit Oost-Europa. Anderen zijn thuis bezig hun studie af te ronden. Jaap Doedens promoveerde in Kampen en Hotorán Gábor rondde zijn masterstudie af.

Promotie

Sinds september 2007 werkt dr. Jaap Doedens als docent aan de Theologische Academie in Sárospatak. In december 2013 promoveerde hij aan de Theologische Universiteit in Kampen.

Sárospatak, het begin

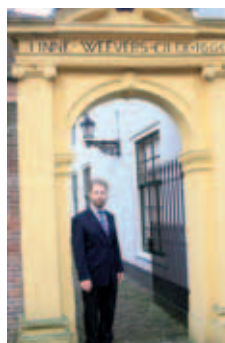
In 1530 startte in Sárospatak een protestantse school, waar aan het eind van de 16e eeuw intensief aandacht was voor de gereformeerde theologie. Studenten aan de school gingen ook naar West-Europese universiteiten.

De Hongaarse kerkgeschiedenis van die tijd is gevormd door twee gebeurtenissen: het begin van de Reformatie rond 1520, toen Luther de bul verbrandde waarmee de paus hem excommuniceerde. Tegelijk is op dat moment de politieke dreiging in Europa groot. Het Ottomaanse rijk rukte op. Het Hongaarse leger werd in 1526 bij Mohács vernietigend verslagen en in 1529 staat het Turkse leger voor de poorten van Wenen. Na 1526 komt Hongarije voor een groot deel onder Turkse macht. In dat deel van het land komt ruimte voor gereformeerd gedachtegoed. In die voor Europa en ook voor Hongarije spannende tijd komen in Hongarije pro-

testantse scholen tot ontwikkeling. Uiteindelijk verjoeg het Oostenrijks-Habsburgse huis de Turken en kwam Hongarije onder de Habsburgers. Daarmee kwam ook de invloed van de Contra-reformatie het land binnen. De opleiding in Sárospatak kreeg daarvan veel last. Deze druk leidde er toe dat de school zich stevig verankerde in de gereformeerde belijdenissen. Na de Eerste Wereldoorlog koos de school in Sárospatak voor nadruk op vernieuwing van de kerk van binnenuit. De schaduw van de naderende Tweede Wereldoorlog was ook in Sárospatak voelbaar. De opleiding haalde het contact

Sárospatak

Kampen

Academiegebouw

Kerntaak van Fundament:

Stimuleren studie Gereformeerde theologie

Faciliteren van studies voor theologen en (aanstaande) gereformeerde predikanten uit OE aan de Theologische Universiteit Kampen en/of

andere theologische opleidingen. Stimuleren van het volgen van een masteropleiding. Studenten met hun gezin worden uitgenodigd voor een

verblijf in Kampen. Stimuleren van promotieonderzoek, mede gericht op opleiding van predikanten in Oost-Europa.

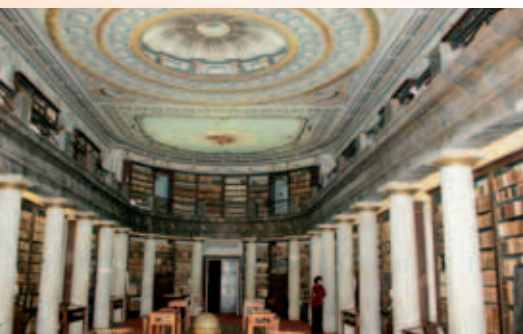

Collegezaal

aan met het kerkdistrict en met buitenlandse zusterkerken. Vervolgens dwong Communistische dictatuur de theologische academie te sluiten. Studenten uit Sárospatak moesten naar Boedapest of Debrecen. De kerk mocht alleen de fraaie bibliotheek in een gedeelte van het gebouw houden. Pas in 1989 kon de theologische academie opnieuw starten. Dit betekende, naast het opzetten van een onderwijsprogramma en het aantrekken van docenten, ook het opknappen van een uitgewoonde gebouw. In de jaren er na zette men zich in voor een eigen theologische bibliotheek. Studenten en docenten kregen internettoegang. Zaken die voor modern onderwijs onmisbaar zijn.

Internationaal

Sinds 2004 is Hongarije lid van de Europese Unie. Dit opent de weg naar het Erasmus-programma van de EU. Het programma voorziet in uitwisseling van docenten en studenten. Tegelijkertijd stelt dit eisen aan de opzet en de kwaliteit van het onderwijs. Mede vanwege de geografische ligging, is de Academie de opleiding voor studenten uit Oekraïne. In Sárospatak kunnen ze in hun eigen taal een theologische opleiding volgen die hen klaarmaakt om in hun kerken predikant te worden. Op deze manier vervult Sárospatak een sleutelrol in de opbouw van de Hongaarssprekende gereformeerde kerken in Oekraïne.

Oude bibliotheek

Medewerkers

Medewerkers en docenten hebben vaak naast hun werk aan de Academie ook een taak als gemeentepredikant. Tegelijk ligt er de uitdaging om te zorgen voor een goede opleiding, die ook in vergelijking met de andere theologische faculteiten in Hongarije kwaliteit levert. Docenten willen de kerk dienen door jonge mensen op te leiden, die op een bijbelgetrouwe manier leiding kunnen geven aan de opbouw van de gereformeerde kerk in Hongarije en Oekraïne.

Doedens in Sárospatak

In september 2006 vroeg de rector van de Theologische Academie in Sárospatak aan Fundament om hulp voor het aantrekken van een buitenlandse docent/beleidsmedewerker. De senaat van de Academie nodigde drs. J.J.T. Doedens uit om in Sárospatak te komen werken. Dit zou een versterking betekenen van het internationale karakter van de Academie en ook helpen om de weg te vinden voor internationale contacten. De Academie kon echter de kosten van zo'n benoeming niet zelf dragen. Voor het bestuur van Fundament betekende dit verzoek de start van een intensief verkenningsproces. Daarbij ging het om vragen als: waarom vraagt Sárospatak om deze versterking, wat is de meerwaarde er van, om welke periode gaat het, wat vindt het kerkverband van een dergelijke uitzending, wat kost het en hoe zijn die kosten te dragen.

Meerwaarde

Een belangrijke taak van Fundament is om de gereformeerde kerken in Oost-Europa te helpen hun karakter te behouden. De taken die de senaat voor Doedens zag waren het geven van colleges in keuzevakken OT, NT en Godsdienstgeschiedenis/Bijbelse Theologie, bijdragen aan internationalisering van het onderwijs, uitbouw eigen bibliotheek en literatuuronderzoek. De ThU-Kampen reageerde positief op een benoeming van Doedens. Niet alleen

Timea met Bence, Eszter, Aletta en Miriam Doedens

omdat drs. Doedens een begaafd en zelfstandig theoloog is met een gereformeerde overtuiging die in Sárospatak vruchtbaar werk kan doen in theologisch onderwijs en onderzoek. Maar ook omdat hij een rol kan spelen bij de verdieping van de contacten tussen beide universiteiten.

Voor Fundament en voor de medesponsors van dit project werd duidelijk dat de uitzending van Doedens voor de Academie in Sárospatak belangrijk is.

Ontwikkeling

Doedens neemt steeds meer een eigen plaats in binnen het docententeam van de Academie. Hij doceert ondermeer Nieuwtestamentisch Grieks en Methodiek van de Exegese, Exegese Nieuwe Testament. Hij begeleidt afstudeerscripties. Aan de opleiding voor godsdienstleraren en kerkelijk werkers geeft hij het vak Inleiding Nieuwe Testament. Internationalisering van het theologisch academisch onderwijs is zijn aandachtsgebied. Zo organiseert de Academie in Sárospatak een conferentie samen met de ThU in Apeldoorn en Kampen. Het is voor het eerst dat er zo'n conferentie was. Ook was er een uitwisseling van docenten tussen Sárospatak en Kampen. Op deze manier helpen bijbelgetrouwe opleidingen in Europa elkaar. Door de ziekte van prof. dr. Gyori, nieuwtestamenticus in Sárospatak, verandert er veel. Doedens neemt zijn colleges waar. Ook de examens en begeleiding van afstudeerscripties. De Senaat van de Academie is dankbaar dat Doedens dit werk binnen een essentiële leerstoel als Nieuwe Testament kan overnemen. De rector benadrukt dat zijn werk nu meer dan ooit nodig is in Sárospatak. Graag ziet de senaat Doedens in volledige dienst van

de Academie. Dit is echter alleen mogelijk na promotie.

Promotie

Ondanks hoge werkdruk ziet Doedens kans om zijn promotieonderzoek gestaag voort te zetten.

Op 19 december 2013 promoveert hij aan de Theologische Universiteit in Kampen en behaalt de graad van doctor in de theologie. Met deze promotie is de weg geëffend voor een benoeming door de Academie. De senaat ziet hiermee een wens vervuld. Fundament en de medesponsors van dit 'project Sárospaták' kijken met dankbaarheid terug op een geslaagd project dat een meerwaarde betekent voor de opleiding van gereformeerde predikanten in Oost-Europa.

Samenvatting proefschrift dr. Doedens

In zijn studie *The Sons of God in Genesis 6:1-4* onderzoekt Doedens de betekenis en functie van het verhaal uit Genesis 6:1-4 over de 'zonen Gods' (NBG '51) die kinderen verwekken bij de 'dochters van de mensen'. In de uitleg van dit bijbelgedeelte vormt de betekenis van de uitdrukking 'zonen van God' de as waar het hele verhaal rond kantelt: gaat het hier om hemelse wezens dan wel om mensen die op de een of andere manier als 'zonen van God' aangeduid kunnen worden? Deze twee hoofdlijnen in de exegese zijn uit te splitsen in vier benaderingen: de zogenaamde 'engelen-interpretatie', de 'machtigen-interpretatie', de 'Sethieten-interpretatie' en de 'goddelijke wezens-interpretatie'.

Uit het onderzoek concludeert Doedens dat er exegetisch te weinig grond is voor benaderingen die de 'zonen van God' beschouwen als menselijke wezens, machthebbers dan wel Sethieten. Ook de 'engelen-interpretatie' lijkt een te specifieke oplossing te zijn. Het meeste perspectief biedt de uitleg die de uitdrukking 'zonen van God' beschouwt als verwijzend naar niet nader gespecifi-

Promotiezitting

Senaat

Promovendus met paranimfen

Promotor prof. dr. G. Kwakkel

Rector prof. dr. M. de Velde

Dr. Jaap Doedens met bul

Voorzitter Fundament feliciteert kinderen Doedens

Na een intensieve periode
(foto's: Henk van der Woude)

ceerde hemelse wezens, een formulering waarmee eventueel ook 'andere goden' aangeduid kunnen worden.

Deze laatste interpretatie levert de spanning op dat ze in conflict lijkt te zijn met een doorgaande lijn in het Oude Testament van monotheïsme dat geen andere goden naast God accepteert.

Een vergelijking met andere teksten in het Oude Testament leert dat de 'zonen van God' vrijwel overal fungeren als een 'contrastmiddel' om de onvergelijkelijke grootheid van God te onderstrepen.

Genesis 6:1-4 biedt dan een verhaal dat toenmalig bekende motieven in polemische zin verwerkt. In lijn met een deel van de geschiedenis van de exegese wordt de suggestie gedaan dat Genesis 6:1-4 mogelijk de functie heeft om de afgodendienst, waarvan hier de oorsprong zichtbaar wordt, aan te duiden als een illegitieme manier om een verbinding tussen hemel en aarde te maken.

Het onderzoek naar de betekenis van deze moeilijke tekst kan helpen om manieren te vinden hoe we andere ingewikkelde teksten in het Oude Testament kunnen benaderen.

Receptie

Hotorán Gábor

Op 23 januari 2014 rondde ds. Hotorán Gábor zijn masterstudie in Kampen af met het succesvol verdedigen van zijn eindscriptie.

Ds. Hotorán Gábor is predikant in de omgeving van Szeged, in het zuiden van Hongarije. In het studiejaar 2010-2011 verbleef hij met zijn gezin op uitnodiging van Fundament in een van de Fundament-huizen in Kampen.

Hij studeerde dogmatiek bij prof. dr. Barend Kamphuis. Tijdens zijn studie verdiepte hij zich in het werk van een Hongaarse dogmaticus en de betekenis daarvan vóór de kerken. Boeiend vindt hij ook het omgaan met studenten uit andere werelddelen. In Kampen ontmoet hij studenten uit Indonesië,

Korea, Zuid-Afrika, Irian Jaya. Dat heeft als effect een blikverruiming, openheid naar andere visies en geloofsbelevingen en een hartelijke verbondenheid in liefde tot Christus en zijn wereldkerk. Gábor volgt ook de 'common course' die aan de TU gegeven wordt en een overzicht geeft van de gereformeerde theologie.

Augustus 2011 gingen hij en zijn gezin terug naar zijn eigen gemeente met de opgave om zijn afstudeerscriptie nog af te ronden. En dat laatste is een zware opdracht. Immers een predikant in Oost-Europa heeft naast zijn taak als prediker en pastoraal werker ook allerlei neventaken, vergelijkbaar met de Nederlandse taken als voorzitter van de commissie van beheer, boekhouder,

Familie Hotorán in Kampen

contact met overheden, etc. De werkdagen zijn lang en de beschikbare tijd is beperkt.

Toch lukte het om tot een afronding van de eindscriptie te komen. De scriptie kreeg als titel mee: 'What was István Török's role in the Hungarian acceptance of Barth's doctrine on Gods Word, how did he interpret and apply it'.

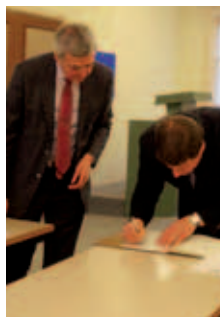
Met Gábor zijn we blij met deze afronding. We wensen hem Gods zegen toe op zijn werk binnen de kerken.

Presentatie

Verdediging

Ondertekening

Felicitatie door prof. dr. B. Kamphuis

**Fundament
Iránytű**

Colofon

Eindredactie:

F. Caan, Rosenburglaan 247, 4385 KL Vlissingen

Reacties/berichten Nieuwsbrief naar:

e-mail: info@stichting-fundament.nl

Technische realisatie:

Novente vormgevers, Lunteren

Bestuur Stichting Fundament:

voorzitter: drs. A.T. Houwen
secretaris: mr. ing. F. Caan
penningmeester: J.G. de Leeuw
lid: J. Lenting
lid: ds. G. Meijer
lid: ds. R. Tigelaar

Adressen Stichting Fundament:

post: postbus 499, 8000 AL Zwolle
e-mail: info@stichting-fundament.nl
website: www.stichting-fundament.nl

Adreswijziging naar:

Administratie Fundament
Postbus 499, 8000 AL Zwolle

Informatiemateriaal opvragen:

e-mail: info@stichting-fundament.nl

Giften:

Bankrek. nr. NL72 INGB 0003 9756 27
t.n.v. Stichting Fundament, Zwolle

ANBI

Fundament is een AN-BI-instelling, bij de Belastingdienst bekend onder "Stichting Fundament", vestigingsplaats "Vlissingen". ANBI nr. 8136.56.503
Giften zijn dus fiscaal aftrekbaar.

Legaten:

Indien u een legaat wilt nalaten kunt u de volgende zinsnede in een testament laten opnemen: "Ik legateer vrij van rechten en kosten aan de Stichting Fundament een bedrag € ...